Declamatio Lepidiſſima Ebrioſi Scortatoris Aleatoris de uitioſitate Diſceptantium: Condita a Philippo Beroaldo.

Ad Venerabilem & eruditum Sigismundum Gossingerum Ecclesiæ Vuratislauiẽsis Canonicũ Philippi Beroaldi bononiensis Epistola.

S Citi elegantisq; conuiuatoris est non tam apparatu ferculorum instruere:q̃ lepidita te fabulatorum hilarare cõuiuium: Q ue stiones autẽ conuiuales esse debẽt neq; nodosæ ne- q; austeræ sed iucũdæ & inuitabiles super rebus ad cõmunem usum uitæ pertinentibus:cũ quadam fa cilitatis illecebra:Q uibus ingẽia cõuiuarum uenu stiora fiant:Et quodam quasi incitabulo foueãtur. quod sane genus ueteres adeo ꝓbarunt.ut de cõui ualibus questionibus Aristoteles. Et plutarchus & apuleius noster uolumiã cõscripserit.ut Asellius sa binus dialogum festiuissimum condiderit:in quo Boleti & ficedulæ & ostreæ & turdi sup principa- tu Ganeæ Certamen inducitur:Ex hoc genere ludi crarum questionum ni mirum illa tua est.Sigismũ- de mi amabilissime:quam mihi dissoluendam pro posuisti.Scribis enim ad me in epistola eloquenter eleganterq; conscripta ortã esse apud te inter coepu lones atq; cõpransores tuos Ludicram.& uere con- uiualem disputationẽ:uidelicet quis fedior nequior ue sit habendus meretricarius an Aleator an temu- lẽtus.qđ deniq; ex his tribus uitiis sit culpatissimũ:

Cõsulis me adhibes preces ut libello tibi explicẽ: quid super hac re sentiam. Et tanq̃ honorarius arbiter controuersiam hanc ipẽ diiudicẽ: Ego qui libentissime morem gero id Genus hominibus quibus dare beneficium est accipere. sumpto Calamo hanc ioculatoriam disputationem explicaui stilo declamatorio. planeq; scholastico. Ita enim credidi rem planius lucidius manifestius liquere posse si hoc charactere explicaretur. Ceterum quia socraticum est & academicum nihil affirmarẽ ego nihil decerno ut dogmatistes: uerum ut opinator. Id opinor et probo qđ in ultimo positum leges: sic uarro sic ceteri in extremo collocant qđ maxime probant. Et cum suum cuiq; iudicium sua sententia sit: sequatur unusquisq; qđ maxime ꝓbabile existimabit: Ego uero quicquid idest libelli tibi nuncupati Dono dicoq; Sigismunde gossinger non minus eruditiõe & nobilitate q̃ religione monstrabilis: qui ut eloquentiæ cultum: sine qua homo totus incultus: Caperes: ut ingenuas disciplinas haurires ut barbariem exueres uenisti non pridem in italiam: fuisti Romæ aliquot ãnos uigilãtissimus Romãæ academiæ cultor. Vbi eloq̃ntia latialis nata educataq; ẽ: unde tu suffarcinatus auro & argẽto hoc ẽ eloq̄o & doctrĩa. In patriã remigrasti nõ solũ Canonicatu dignissimus sed & episcopatu. Vbi studia humanitatis repastinãs indies cultior doctior honoratior exi-

Declamatio Ebriosi

ſtis. Gaudeo qđ cõmentarios meos cumprimis pro bas & quecũq; ex incude noſtra litteratoria forma/ta cuſaq; circunferuntur:habes cõtinẽter ĩ mãibus. Quæ cum tu cum pleriq; omnes Tui ſimiles pro/bẽt idq; mihi ꝑ epiſtolas quotidie ſignificent:facile Adducor ut Credam non eſſe inuenuſtiſſima.& ut græce dicit̃ Amuſotata.quæ tantoꝝ uiroꝝ iudicio Cõprobantur. Nec enĩ Credibile eſt tã multos aut aſſentari aut falli:Itaq; mihi blandior & hoc inuita/mento illectus Cõmẽtarios Apuleianos ſubſiciuis tẽporibus procudo. Texitur opus ſane luculenter. & intra duos ad ſummũ ſeſquimenſes abſoluti edo lati impreſſi in publicum progrediẽtur: Quorum tu quoq; fies particeps: Interĩ accipe libellum hũc/quem expetiſti/Ioculatoria diſputatione feſtiuum. lepidula eruditione inuitabilem:Declamatorio filo contextum: quem ſuadeo.aut ſuper Cenam legas aut poſt Cenã:ſic enim opinor faciet ad ſtomachũ. Cum matutino & ſobrio ſeria atq; auſtera Con/ueniant:quicquid id eſt letus cape:& libellum hila/ritudinis plenum hilari frõte ſuſcipito: Vale & ami ciciam cole.

Argumentum.

P Ater qui tres filios habebat unum scortato/
rem Alterum Aleatorem/tertium Ebriosum
moriens in testamento ita scripsit: Ex filiis meis tur
pior uitiosiorq; ex heres esto: post mortem patris cõ
tendunt fratres quis nam exheredatus esse dicatur.
res agitur apud iudices per quandam quasi Antica/
tegoriam hoc est mutuam accusationem: quam qui
dam concertatiuam nuncupant: in plerisq; contro/
uersiis prisci declamatores uti consueuerunt perso
na aduocati propter aliquam ipsius qui causam di/
cit deformitatem & uitii turpitudinem. Hic q̃q̃ per
sonæ fratrum inhonestæ sint & turpes ut illis pro se
loqui nefas esse debuerit: Ego tamen existimaui to
tam causam planius explicari & uehementius agi
posse: si ipsi semet mutuis criminationibus pulsa/
rent: q̃ si peraduocatum res ageretur: primas partes
Ebrioso dedi: ut contra duos unus dicat: ut mox
unus a duobus retaxetur: Conditio huiusce causæ
illa est / ut pro sua quisq; salute sollicitus nihil de
proximo cogitet. Lector attende. Letaberis.

Ebriosus contra Scortatorem & Aleatorem.

N On ignoro iudices quanto onere Causa no
stra prematur / Ex hoc parentis elogio: pro/

pter quod fit ut ſordes noſtræ inuulgētūr : ut pro-
bra noſtra in propatulo conſpiciciātur. Et quod ma
xime cauendum fuerat ut accuſatiōe mutua frater
inuehi cogatur in fratres. Sed qui ſemel labe uitioſi
tatis infectus ſequeſtrato pudore frontem perfricu-
it, qui famæ contemptor eſt, non tam infamiam ue-
retur q̄ famem timet : Creditque prouerbio græco
Miſerrimū fame mori.
clamitanti miſerrimum eſſe fame mori & quod pa-
raſitus ille plautinus dixit: putat eſſe ueriſſimū: mi-
ſerrimus eſt: qui cum eſſe cupit quod edat non ha-
bet: proinde iudices ne ego eſuritione tabeſcam, ſi
exheredatus a patre ſententia ueſtra pronuncier: ne
inter mendicos ſedens manum ad ſtipem porrigere
cogar: agam hodierno die cauſam meam aduerſus
duos fratres. & potentiſſimis argumentis demon-
ſtrabo uel alterutrum uel utrūq; nimirum eſſe quē
pater exheredatum eſſe uoluerit. Quāuis mihi ſa-
tis ſuperq; eſſe debuiſſet, ad exheredationem effu-
giēndam uos edocuiſſe alterum ex fratribus eſſe q̄
me ſordidiorem perditiorēque : Verum ut res ma-
gis colliqueſcat ſeparatim atq; diuiſim, utrunq; in-
ceſſere, mihi in animo eſt: ut poſt explicatas unius
ſordes: Alterius quoque maculoſam uitam inſectā
ter inuadam: Quāquā non me preterit q̄ ſanctum
ſit nomen fraternitatis q̄ arcta fratrum coniunctio
Frater fer alter
q̄ frater diligendus utpote quaſi fere alter dictus :
Sed mihi non tam fraternitas hoc tempore colen-

da eſt q̃ mendicitas caũenda. Verum eſt profecto illud uerbum uetus:omnes ſibi melius eſſe malle q̃ alteri:quiſque ſibi proximus eſt.& tunica pallio ꝓpior. Cæterum ne lõgiore q̃ par ſit exordio uos morer. Iam controuerſiam ipſam ex teſtamento paterno deriuatam quæſo diſpicite. Iubet pater eum ex nobis exheredatum eẽ qui ſit uitioſior:quis non intelligit quis non uidet ſiue uerba ſiue uoluntatẽ ſcriptoris intueri libeat ſcortatorem deſignari: quo uitioſior nullus exiſtit: Teſtamentum potentiſſimũ eſt:Vltima defuncti uoluntas rata eſſe debet: hæc uobis ſpectanda eſt:ad hanc perinde ac ſcopon ſententia ueſtra dirigẽda. Ait pater uitioſior ex filiis exhæres eſto:Scio me bibacem eſſe & uini cupidiſſimũ. Sed hoc ſi uitium eſt longe profecto minus eſt q̃ fraterna ſcortatio labesq; meretricaria:Nã ut prius cum amatore meretricis agam quid poteſt fedius eſſe: quid uitioſius? q̃ amore meretriculæ turpiſſimo torqueri et inſanire? inter ſcorta non tam degere q̃ deliteſcere? Vbi patrimonii famæq; diſpẽdiũ fiat:ubi ex libero ſeruꝰ euadas:ſiſq; ſeruituti ĩdigniſſimæ mãcipatus:oĩs ſeruitus hoĩni ĩgenuo & liberaliter educato ĩtolerãda ẽ:ille uero ultroneã ſubit ſeruitutẽ:et eã qdẽ ĩdigniſſimã q meretricariiſ pedicis ĩplicat̃:cui mulier ĩpat:cui leges ĩpoĩt ꝑſcribit iubet qui nihil ĩpãti negar̃ põt:nihil audet recuſar̃:poſcit dãdũ ẽ:uocat ueniẽdũ. eiicit abeũdũ. minat̃ extime

tũica pal/lio ꝑpior

Fama & opes.

Mos nabatheorum.

scēdū. Duo ante oīa sunt: quæ mortales magnipendunt fama & opes: Quid enim per deos immortales mortalibus contingere potest illustrius q̄ nominis splendor q̄ fama q̄ gloria? Cuius cā Tot erumnæ tot sudores. tot uigiliæ. ultro subeuntur ac tolerantur: ut nō immerito Cecinerit Valerius Flaccus: Tu sola animos mentemque peruris gloria: Vt uerissimum sit illud Solomonis, melius est nomen bonū q̄ diuitiæ multæ: præterea quid utilius: quid dulcius: quid beatius q̄ opulentum patrimonium q̄ diuitiæ luculentæ: Quarum causa impiger extremos currit mercator ad indos: propter quas uita mortalium facta est laboriosa. Et irrequieta. sunt plerique qui mortem potiorem q̄ egestatem putent: quibus intollerabilis uideatur nuda illa uita & omnibus q̄buscunque antea habundauerit destituta. Apud nabatheos: qui opes īminuit publice mulctatur: q augeт honore afficit': Quas tam græci q̄ barbari cum tertiū locum bonorum tenere debeant: primo tamen in loco collocant: ut auctor est Plato. Atqui utriusq; huiusce boni iacturam facit meretricarius: Namque amationes meretriciæ grande ferunt una cum damno dedecus: infamiam afferunt opes auferunt: Male consulit & rei & famæ mulierarius Amator: Quibus homini detractis nihil plane erit illo despectius: nihil notatius. Itaque amator despectissimus notatissimusq; est habendus. qui scorto ho

nestum officium postponẽs qui in gurgustio delite/scens assiduis pulsatur infamiis patrimonii decoc/tor . mendicitatis infamissimæ coagulũ:Bonam de perdere famã rem patris oblimare malũ est ubicun que ut inqt satyrographus:Amator ut plautinꝰ ser/uus festiuiter enarrat . bona sua pro stercore habet: foras iubet ferri/domi quicqd habet perdit : qñ qdẽ ipse perditus est : Meretrices ut dicuntur ita profe/cto sunt ꝓcaces:nullus ẽ finis poscẽdi nullus dan/di :ut amatoris libido rediuiua resurgit estq; inex/plebilis:sic meretricis.est inexaturabilis procacitas. Et cum hodie aliqd dederis : hodie quoq; aliud dã/dum est:Et cum scorti pretium unus sit panis si So lomoni credimus Argẽtariam salutem ab Amasio quotidianam deposcit: Exenteratque quotidianis ictibus marsupium:Meretrix tantisper blãditur dũ illud qđ rapiat uidet:Amator quã diu habet qđ det tam diu illi Arrident edes meretriciæ & patẽt fores: Vbi despoliatus inopia argentaria laborat foras ex truditur:: Non ne comedia humanæ uitæ speculũ est? atqui apud comicos poetas tota est meretrica/rii amoris insectatio :Adolescentes in scortis male audiunt:patres filios a turpi amore meretricis auo/care abducere:Auellere omnibus uiribus neruisque contendunt:Vt id nobis documento sit uitandas es suauiatio se meretricum illecebras. fugitandas suauiationes nes

poſcinū/miæ. poſcinūmias. Quarum uafricias :laqueos : illicia: blandiciaſque uiſcatas / ennumerare quis poſſit? In mercatore Plautinus pater Charinum filium uiſeo muliebri implicatiſſimum caſtigatione Clamoſa & obiurgatorio ſono ad bonam frugem reuocare contendit :Tanquam nihil peræque diſpendio /

Meretrix ut mare. ſum rei ſit & moribus ac amor:In truculento ſeruus meretricē ego inqt itē eſſe reor maṙ ut ē:qđ des deuorat nūq̄ habundat: In aſinaria ait adoleſcens deſpoliatus & excluſus Mare non eſt mare. Vos eſtis mare acerrimum :In ciſtellaria : meretix fortunati eſt oppidi ſimillima non poteſt ſuam rem obtinere ſola ſine multis uiris : In ſticho qui poteſt mulieres uitare uitet. Apud declamatores inducuntur patres qui elogio teſtantur exheredatos a ſe filios propter

Decalog⁹ ea quod meretrices amauerit. In decalogo legis dominica præcepta decem dei digito conſcripta continentur :Quibus recte uiuendi formula preſcribitur / homines ad ſanctitudinem inſtituuntur : inter

Nō mœcehaberis quæ illud eſt memoratiſſimum. non mœcehaberis Quo uerbo non ſolum interdicitur nobis adulterium cum alienis uxoribus : ſed & omnis fornicatio : quippe in canonicis ſcripturis . ut docet diuus Auguſtinus & in Deccretis .xxxii. queſtione quarta proditum eſt . nomine mæcchiæ omnis fornicatio omniſque illicitus concubitus ſignificatur : Si

quæ a pontificibus decreta sunt seruari debent: quãto magis quæ a Deo. Tu qui scortator & meretricii Amplexus assectator es non ne uides te facere contra diuinum interdictum? Sed qui precepit nõ mæcchandum. Idem in eodem decalogo haud quã quam precepit non bibendum: Ad hæc Amor formæ rationis obliuio est insaniæ proximus. Turbat consilia. Altos & generosos spiritus frangit: A magnis Cogitationibus ad humillimas retrahit/ Querulos iracundos. Temerarios dure imperiosos. Seruiliter blandos omnibus inutiles ipsi nouissime amori facit. Nam cum fruendi Cupiditate insatiabili flagrat plura tempora suspitionibus lachymis conquestionibus perdit/ Odium sui facit & ipse nouissime odium est: Hæc luculẽta diui hieronymi peroratio quem non meretricariorum atq; amatorum rubore suffundat? Quis amasius Talia audiens non repente se dãnet? ueluti feda uitiositate maculosum? Quis uenerius miles non hæc in semetipso recognoscens ingemiscat? nãq; amorem amatorẽq; cuncta hæc uitia sectari solent. Cura/ Egritudo/ insonnia/ Erumna. Ineptia stultitia & temeritas incogitantia. Cupiditas petulãtia. Auiditas. Desidia. Inopia. Cõtumelia & dispẽdiũ. Amor Carnificinã cõmentus est. Amor amara dat; mores hominum moros & morosos facit. Amatoris animus Clauo

Hieronymus.

Plautina.

cupidinis fixus apud edes meretricias retinetur. Viuitq; in alieno corpore : Adeo ut plautinũ illud dicere meritissimo possit. Vbi sum ibi non sum: Vbi non sum ibi est animus. Quid non ne in uulgari maledicto conuitioq; quotidiano est nomen scortatoris? non ne in confesso est Amorem furorem esse & meretrices famosas? sectari autem rem furibundam nõ ne furere est? Sectari rem infamẽ non ne infamiæ proximum atq; confine? Adhæc Amator sæpe Crudeli feritate grassat̃ ac furit obriualitatis suspitionem. meretricum enim nõ est unũ inseruire amantem : sed fouere complures. Et ex multiplicibus racemis sibi facere uindemiã. Hinc bella iniuriæ suspitiones in militia amatoria : hinc marius hellade percussa se precipitat : hinc amator non solum miser & erunnosus uerum etiam turpissimus criminosissimusq; censetur. Quanto me magis iudices excutio, Tanto plura succurrunt ad taxandam meretricarii fratris feditatem. Et imprimis illud Apostoli Pauli qui euidenter ostendit uitium Fornicationis inter reliqua esse spurcissimum : qui corinthios instituens ita proclamat. Fugite fornicationem omne enim peccatum quod cunq; fecerit homo, Extra corpus est qui autem fornicatur in corpus suum peccat. Adde quod qui Cupit bibere non erubescit id

Apostolus. Paulus.

palam profiteri. Et manũ ĩ propatulo porrigere ad poculum. qui uero desiderio rei ueneriæ detinetur furtĩ id agit & clanculum: Cum cupiditatis erubescẽdæ depudescat: non credis id mihi? Audi nobilissimum philosophorum Aristotelem ĩ problematis ita disquirentem. Cur homines rem agere ueneriã cupientes confiteri se id cupere maxime pudet: bibendi autem. aut edendi desiderio cum teneantur confiteri non pudet: possem infinita prope congerere: sed adhibendus est modus: quem in rebus omnibus utilissimum perhibẽt: Igitur o frater. Cũ in scortis male audias scito hoc esse omni probro probrosius oĩ turpitudĩe turpius: In tãtũ. ut nullus ignoret scortari & ĩ meretricario cenobio se & sua neqter ꝓfligare: id dici & eẽ ꝑstremissimũ uitioꝵ: qđ nec ipẽ opinor frater ĩficiaris: Cũ ĩproboꝵ mos sit nõ ĩprobitatẽ occulere: sed ex ipa uitiositate gloriari.

Aristoteles in problematis.

Verum hæc de scortatore ac meretricario dixisse satis superqꝫ sit. Transeamus agedum Ad aleatorem: quẽ non minus feda uitii labe maculosum esse confirmo: adeo ut multa quæ in illũ dicta sunt In hunc peræque retorqueri possit, Et alia pleraqꝫ quæ dũ a nobis ꝑpendũtur queso diligenter attendite.

Alea res dãnosa est ac turpis: furtorũ ac rapinæ conciliatrix. malarum cogitationum parens: hominis interioris carnificina: uirtutum atqꝫ omnis honestæ meditationis expultrix: Irarum maledictorũqꝫ

Vituperatio Aleæ.

In deos hominesque suscitabulum: Cui qui mancipati sunt semper Angore torquentur: semper tristitudo illorum uultus innubilat: semper desperanter semper furenter omnia agentes conspitiuntur: Nimirum id uitium est quod scriptores omnes proscindunt infamant Criminantur: Quod a legum conditoribus male mulctatur. Aristoteles iclytissimus philosophorum quarto ethicorum uolumine Aleatores infamat. Illiberales esse & in sordido lucro uersari scribēs: Apud iuris consultos

Lex đ aleatoribus.

Titulus est de Aleatoribus. Quo animaduersio cōstituit in eos quoq; q ludere cōpellunt: Senatus cōsultū uetus pecuniā ludere interdicit. Quin etiam M. Tullius auctor est. lenticulam. M. Antonii Collusorem lege de alea esse condemnatum. Qui hominem nequissimum ob id uocat Antonium. q in foro atq; in propatulo alea luderet: Oratius quoq; Aleam legibus interdictam tāquam rem improbā ostendit illo uersiculo. Seu malis uetita legibus alea: Non ne inter Catulliana maledicta sunt Aleones quoq; ? sic enim prisci aleatores nominitabant: Non ne consessum Aleatorum in ludo Talario turpissimum esse dixit Arpinas orator? Non ne Alea pernox? non ne animosus aleator satyrico dente pstringitur? Quisquis inuentor Aleæ extitisti: tecū enim mihi res est: non rem uoluptariam ut uulgo creditur, sed pestiferam ac detrimentosam es com-

mentũs:quæ multos ad mendicitatem redactos. fu
races. grassatores. sacrilegos. fieri coegit: Et quoni
am non est nobis hæc oratio habenda apud imperi
tos iudices. neq; in conuentu rustico liberius pau
lo de studiis humanitatis ac litteris interioribus dis
putabo. Nec non ex secretariis platonicis eruta in
uulgabo: Plato philosophorum deus refert in phæ
dro fuisse demonem nescio quem ex uetustissimis
diis egyptiorum: cui dicata sit ibis Auis illa Egyp
ti peculiaris Non autem ciconia ut uulgo creditur:
quæ Rostri aduncitate per aluum: sese perluens
Clysteris usum demonstrasse mortalibus proditur:
Demonem autem hunc theuth. siue theutatem pri
mum inuenisse Geometriam. Astronomiam. Arith
meticam. & litteras: eundem Talorum aleæque re
pertorem extitisse: Dignum ego amplissimo preco
nio Theutatem iudico iudices quatenus litteras &
disciplinas ingenuas inuenit: Quod uero Talari
um ludum Aleamque primus ostenderit feda sug
gillatione notandum censeo. Adeo ut mala bo
nis comparata preponderent: Nec minus uitiosita
tis sit in Aleæ commento. q̃ bonitatis in litterarũ
inuentione. Herodotus græcus Liuius quem. M.
Tullius patrem historiæ nuncupat auctor est. Ly
dos primos Aleæ Tesserarumque ludum Et cæ
tera genera lusoria preterquam talaria excogitasse:
Cæterũ siue theuth ut memorat Plato: siue lydi ut

Ibis nõ ẽ ciconia.

Inuentor talorũ theuth.

autumat herodotus inuenere instrumenta lusoria: Vtriq; medius fidius tradidere mortalibus inuen/tum pernitiosissimum: Cuius comites sunt fraus. penurium. Impostura mendicitas: Et ex mendicita/te mala mens malus Animus. Et consequenter ad scelera facinorosissima audenda procliuitas. piget cõmemorare q̃ multi hoc uitio teterrimo ad incitas egestatẽq; redacti sibi & suis fuerunt dehonestamẽto: Q uãmulti dum furtificas ob aleam manus ha/bent: Carnificis laqueo strangulati. mortem oppe/tiere ignominiosissimam. Ad hoc Aleatores publi/ca pulsantur infamia: Et quia differimus. apud Au res eruditas Eruditionisq; sitiẽtes. non erit absonũ si ab illa orãdi lege rethorica paulum deuius excur/ram excursione plausibili: Idq; ex declamatoria in stitutione & ritu. Inter Ceteras nationes studiosissi/mi tesserariæ lusionis Aleatoresq; maximi Germa/ni fuisse produntur Aleam inter seria exercẽtes: tan ta lucrandi perdendi ue temeritate. ut cum omnia defecerunt extremo ac nouissimo iactu de libertate ac de corpore contendãt: Victus uoluntariam serui tutem subit. Et quamuis iunior quamuis robustior foret Alligari se patiebatur ac uendi. Ea erat ut in/quit. Cor. tacitus ĩ re praua peruicatia. ĩpi fidem uo/cant: insitum hodieq; est germanis studium aleæ animosioris: In qua fidem Collusori seruant: Et pe cuniam perditam perinde ac mutuaticam uictor ĩ

Germani Aleato/res.

cum fide repreſentant: Dirum prorſus illud eſt ſy-
dus natalitium: quo progenerantur Aleatores: quo
homines fiunt rei praue ac calamitoſæ mancipati:
Quicũq; in Nona parte libræ habuerit horoſcopũ Horoſcopus.
is erit ſi firmico materno credimus aleator popula-
ri notione perſpicuus: Vtinã poſſēt e uita in totũ ab Aleatoris
dicari tolliq; teſſeræ & chartulæ luſoriæ ſicuti iã pri
dē tali ſublati ſunt: Et luſio talaria abdicata: Video
pleroſque omnes ex uobis cõtracta fronte muſſan-
tes qđ talos talariũq; ludum dixerim exoleuiſſe: no
lite ob id ad murmurare: uera locutus ſum iudices, Tali.
nullus eſt error in uerbo. ſed uulgus Errore promiſ
cuo implicatur Exiſtimans talos eſſe inſtrumēta lu
ſoria quibus quotidie paſſi luditur. Cum teſſeræ il- Teſſeræ.
læ ſint nominandæ non tali: Et uti totã rem plani-
us noritis ſcitote talos fuiſſe quaternos in ludo tala-
rio, Ex talis quadrupedũ factos: qui ĩ poſterioribus
tantũ pedibus eſſe produntur Ariſtoteli. Plinio Ce
teriſq; phyſicarũ diſciplinarũ conſultiſſimis: græci
talos aſtragalos uocãt: Vnde & Aſtragalizontes di Aſtragali.
cti talis ludentes. In luſione talaria Quatuor tali
efficiũt iactũ feliciſſimũ. Quē ueneriũ nũcupãt: Et Venus iactus.
a poetis uenus uocitat᷑. In ludo uero teſſerario tres
tãtũ teſſeræ ſunt: quæ ex ſex lateribus æquali latitu
dine planiciaꝵ quadratæ cõſiũt: græci cubos appel-
lãt: quod & noſtri: ut. M. Varro. gellius. Macrobius
Victruuius tradiderũt: Inde cybeuticos dictus alea

tor: Tesserarius ludus nũc ubiq; gentiũ ubiq; loco rum in usu quotidiano frequẽtissimus est. tres tesse re siue cubi: quos taxillos docti indoctiq; falso no/ minitant: in alueolũ iaciunt sic enĩ tabula aleatoria nũcupatur. Cum talis quatuor in ludo talario anti/ quitus uterentur. Hinc scite apud epigrãmatistã tes seræ numero talorũ impares se se esse ꝑfitẽtur/ V ti/ nã ergo ũt domũ repedemus/ V tinã tesserarius lu/ dus. Et oĩs alea dãnosa ac preceps abdicari posset & tolli. V tinã Aleatores: Q uoꝝ uita & ars ludus ẽ exterminari atq; interdici ne res quæ uoluptatis cau sa ut aiũt repta est ĩ mestitudinẽ luctũ egestatẽ mor tales impingeret. Dic queso Aleator non erubescis uel si erubescere nõ nosti nõ ne pallescis nõ ne inge miscis? quoties audis te aleatorẽ nomĩe probrosissi mo uocitari? quoties digito pretereuntiũ ob ĩsigne uitiũ demõstraris? Equidẽ malo uinolentus dici q̃ Aleator q̃ scortator: malo illo liquore mulceri qui le tificat deos & homines: sine quo leticia esse in cõui/ uiis nõ potest. V nde & leticiæ bacchu s dator a cele berrimis auctoribus dictus. qđ si uitiũ est ut isti uo/ lunt profecto est ignoscibile: neq; ullis legibus inter dictũ. Q uinimo platonicæ leges: q̄bus nullæ san ctiores: uinolentiam & pocula largiora permittunt perinde ac fomitem quẽdã ingenii uirtutisq; incita bulum: Asclepiades nobilissimus medicorũ V ini utilitatẽ æquari uix deoꝝ potẽtia posse ꝓnuntiauit:

Vinũ eloquẽtes facit & ut inquit oratius flaccus. Fecũdi Calices quẽ non fecere disertũ: Cui subscribit poeta alter lepidissimus scribẽs possũ nil ego sobrius: bibẽti succurrũt mihi qndecĩ poetæ: Et cũ alea atq; fornicatio plenæ sint anxitudinis & curæ Cõtra uinũ tristitiã discutit & nubila humani animi serenat. Estq; remediũ curarum: quæ Anxiferæ sunt & edaces p̃sentissimũ: qđ lyricus poeta cõmodissimo Epitheto dixit obliuiosũ. Vitã beatã nulla res alia magis efficit/q̃ animi securitas mentisq; tranquillitas. Hãc nobis uinũ parit. sõno accõmodatũ & securitatibus. Hoc certe fuit nepẽthes illđ qđ homerica helena thelemacho ꝓpinauit obliuionẽ tristiciæ ueniãq; afferẽs. Q đ utiq; oĩbus mortalibus foret ꝓpinãdũ: Vñ & nepẽthes ab effectu nũcupatũ: Q uod eo tristicia & luctus oĩs aboleat᷑. merito bacchũ ob tã suaue inuẽtũ Deũ finxit Antiqtas: Merito ĩ celo est uindemiator collocatus. merito bacchus ipse liber pater nominatus nõ tã ob licẽtiã lĩgue neq; ob libertatẽ boetiis datã q̃ qđ liberat seruitio curaꝶ animũ: Et ut morbis qbusdã Ita tristitiæ medet᷑. ꝓinde sãctissimus & uitioꝶ obiurgator seuerissim⁹ Seneca p̃cipe nõ dubitat liberaliores potiões eẽ hauriendas & aliqñ usq; ad ebrietatẽ ueniẽdũ. Ad hæc ñ ne maximi heroũ regũ philosophoꝶ ebriosi atq; bibaces fuisse memorat᷑: Q uoꝶ exẽplis illustribꝯ ebrietas ipa honestat᷑: Et uitiũ ebrietatis si mõ id uitium

Vinũ obliuiosum.

Nepenthes.

Vĩdemiator ĩ celo.

Vnde liber.

Hercules bibax. est/sit imitabile. Herculem iter heroas famigeratū quo nihil illustrius: ebriū & cassabundū fuisse accipimus: Ideoq; sciphū illius poculū esse ut liberi patris cātharū: ob hoc fictores herculē cū poculo figurant. Alexander. Alexāder magnus/quo nihil maius/ Vini auidissimus fuit ad temulentiāq; ꝓcliuior. Termulētus. Cato quoq; qui exēplar uirtutū & norma est: qui ut sapiens dictus Ita re uera fuit: Vino idulsit/Ebrietatisq; hilaritate demulctus interdū est: Cato uinos. Cuius oli ebrii uelatū Caput cū quidā quibus obuius fuerat retexissent Erubuerūt: Ni mirū quia ebrietas quoq; in catone uisa est uenerabilis: Ergo igitur cū uiri tā clari. tam magni. tā sancti. Vino indulserit/cū uinolēti freq̄nter extiterit: Cur pudeat me & dici & eē temulētū? Cur in me sit criminosum qđ nō solū excusatur exemplis ueꝝ etiā defenditur: Deniq; Cur mihi dānosum sit iudices si id facio qđ hercules. Quod alexāder: quod Cato factitauerūt? Quorum auctoritas tanta est ut ebrietatem honestam magis efficere possint q̄ ipsi ex ebrietate turpes fieri.

Habetis perorationē meā in duos fratres alterū fornicariū alterū aleatorē. Quorū alterutrū uestra pronūtiatione dānari necesse est si nouissimā defūcti testatoris uoluntatē tueri uultis: qua animis uestris nihil debet esse sacratius: quāto enī uinolentia minor sit uitiositas fornicatione uel alea. uel utroq; scitis: Et hoc scio uos scire. Quo circa ꝓnuntiate iu

dices q̃so uel ĩ hunc uel ĩ illũ : ut ego sentẽtia uestra absolutus possim paternis bonis pfrui comiter atq; hilariter:ut indulgẽs uino excusabilis sim exemplo Herculis Alexãdri & Catõis:quos uitæ duces hr̃e nõ solum uenia sed ẽt laude dignum est. dixi.

Scortatoris & Aleatoris recriminatio aduersus Ebriosum.

e Sopi fabulatoris elegãtissimi apologus iudices narrat:homĩes duas mãticas hr̃e. Alterã anteriorẽ/alterã posteriorẽ:ĩ priore aliena uitia mitti.In ea quæ a tergo ẽ:Nostra occultari:quo apologo sciẽter & festiuiter significat mortales obseruar̃ papulas alienas ĩ ppriis ulceribus ĩcuriosos.In alienis peccatis noscẽdis oculatos eẽ In suis talpas:Neminẽ uidere qd mãticæ ĩ tergo sit:Hoc cum impleriscq; aliis Tum hodierno die ĩ fratre cognouimus: Qui ĩ negotio suo hebetior.In alieno acutior festucã ĩ oculis nostris aspiciẽs trãbẽ nõ uidet ĩ suis:q copiose & elegãter ĩ meretricarios aleatoresq; perorãs Ebrietatẽ:Cui obnoxius ipe est:non solũ dixit esse ignoscibilẽ:Verũ etiã si diis placet quasi expetibilẽ atq; dignã laude est conatus asserer̃. Nos uero iudices nihil uerrucas nostras cõuelantes simpliciter ingenueq; fatemur malũ eẽ scortari/Et forũ aleatoriũ Calefacere:Sed maius malũ temulẽtiã esse cõtẽdi

Apologus.

Mantica, a tergo.

mus. Id q; euidentibus argumẽtis planũ faciemus. Vos quesumus ut sicut attẽte fratrẽ audiuistis/ i fratres inuehẽtẽ: Ita lubẽtibus animis nos audiatis fratrẽ retaxãtes. Vt si quã ille uoluptatẽ maledicendo cepit: Eãdẽ male audiẽdo pẽitus amittat: qui cũ dixerit qđ uoluerit: nõ iniquũ ẽ si audiet qđ noluerit. Vestrũ erit officiũ iudices causa utriq; perorata collatione uitiorum/ de quibus agitur/ facta solerterq; perpensa ferre sentẽtiã. Homo ut hic ordiamur ex animo & corpore cõpactus nihil habet pensius cariusq; q̃ semet ipsum: Vnde fit ut animi ac corporis icolumitatẽ diligẽtissime custodiat: Et ea cũprimis appetat: quæ græci τα πρωτα φυσεως latini prima naturæ siue primigenia appellãt: i qbus numerant̃ ualetudo sensus ĩtegri & oĩum partiũ cõseruatio qbus nõ pauci sũmũ hominis bonũ metiunt̃: Et cũ uitæ ars prudẽtia sit: quæ ĩter bona animi potissimũ elucet/ eã p̃cipue ĩcolumẽ seruare debemus: ut uiuẽdi ratione cõstemus. Hæc igit̃ animi & corporis incolumitas cũ sit rerũ oĩum p̃tiosissima: Cũ bõa animi & cõporis sint maxima bonorum: qs nõ uidet id uitiũ lõge maius esse habendũ: quo maiora & plura hominis bõa p̃fligant̃: Atq cũcta hæc ebrietate cõcutiunt̃ & uini crapula hebetescũt: Temulẽtia mẽtẽ obnubilat. Cõporis ualitudinẽ p̃fligat: Nec nõ ẽ rei famæq; dispendiũ. Vetus uerbũ est sapientiã uino obũbrari: Quod uigorem animi ĩpedit ad p̃cin

Primigenia. Naturæ.

Sapiẽtiã Vino obumbrari.

ctũ tendenti bus qua in re subit admirari priscorum diligentiã:q significatissimo uocabulo uinum teme tum appellauere:Ex eo quod teneat mentem ac ten tet. Vnde & temulentia ebrietas nominata : Quid per deos fedius quid turpius eẽ potest:q̃ qđ homo extra homĩem extraq; humanum intellectumi p ui nolentiã collocet? semet ipsum ignoret:nec plus sa piat q̃ bimus puer aut anniculus: Vini calentis asp/ gine sanitas mentis expugnatur fitq; rerũ omnium obliuio morsq; memoriæ : Non est temulenti ani/ mus in sua potestate mersus uino & ebrietate deui/ ctus quod neq; fornicario accidit neq; aleatori : Et ut eleganter diffinit Seneca grauissimus uinosorũ censor nihil aliud est ebrietas q̃ insania uoluntaria: non ne hoc probrum omni probro maius est homi/ nem ultronea ĩsania oblectari? Cuius peculiare bo num est sapere & sanitate mentis perfrui: Adiice ex uino uertigines capitis, tecta mobilia: gradum Erra bundum. Nam ut ait scitissime plautus luctator do losus est uinum: pedes captat primulum : merito di xit Androcides sapientia clarus: sicut uenenum est homini cicuta: Ita & cicute uinum : intelligi uolens ueneni Venenum esse uinum. Quam multi mor/ bi atq; egritudines ex uini intemperantia proueni/ ant quis ignorat? Cum hinc ulcera oculorum, ner/ uorum resolutio tremulæ manus, Cum hinc Causo nes id est febres Estuãtes, Cum hinc pedes ulcerosi

Temetũ.

Temulentia.

Ebrietas quid.

Luctator Vinum.

Vinũ uenenum.

Causões.

ac podagrici /Aliaq; innũmera morbo℞ genera pro
ueniant.unde merito dici põt:ebrietatem pœna p̃/
Aĩa ex ui mit comes.præterea quod non minus turpe ẽ uino
no fetens fetent ora nimio.& graueolẽtia hanelitus inficitur.
Vis uidere quã noxia ac peſtifera res corporibus ſit
uinũ ſubi quiſpiã egrotat.ſtatim ex p̃ſcripto medi/
co℞ .uini potu interdicitur:Tãq̃ id fomentũ incenti
uũq; morbi ſit:Ad hæc rei ſuæ male conſulit homo
Ebrioſus .dum uina precioſa cum diſpendio patri/
monii undiq; cõquirit:dũ uinũ pluriſ q̃ aurũ facit:
Idq; iucundius q̃ ſolem intueť :Videmus quotidie
multos:nec enim ĩ re notiſſima exemplis opus eſt:
ad inopiam egeſtatẽq; redactos ebrietate ſumptuo
ſa.Tanto labore & impendio conſtat quod mentẽ
mutet/ac furorem gignat .Et ita uinũ ſæpe cauſa ẽ:
ut patrimonia & opes decoquantur:ut uacantes po
tibus cõſumantur:ſicut Solomoni plane credi cõ/
uenit.Quãta autẽ labes infamiæ : q̃tũ dehoneſta/
Maledic mentum ſubſequať id uitium homo nemo non ne/
tũ ebrioſi ſcit:Cũ opprobratio ebrietatis ĩter cætera cõuitia ſit
maledicẽtiſſima: cũ quottidianũ hoc maledictũ tã/
oenoba/ q̃ maximũ ĩ altercationibꝫ audiať :Achilles homeri
res. cus nõ ꝓbro℞ ullum fedius ĩuenit:quo ꝓſcĩderet Aga
Mater au mẽnonẽ illũ regẽ regũ.q̃ ut οινοβαρησ hoc eſt uino
guſtini preſſus atq; uinolentus appellareť :Olĩ diui Augu/
mero bi/ ſtini mater.cum ab Ancilla p amarulẽtã ĩſultationẽ
bula. merobibula uocareť tã fedum/tã erubeſcẽdum/ id

maledictum eē cognouit :ut cōfestim dānata ebrie
tatis feditate Ad sobrietatem sese cōtulerit biberit/
q; deīceps uinum aquatissimum dilutissimūq;:Ex/
cutite iudices iudicia mortaliū : Interrogate passim
omnes. Audietis homīem ferme neminē esse: q nō
scortator & aleator a conuitiatorib⁹ cōpellari ma/
lit q̄ temulentus:adeo cunctis inoleuit ītellectus rei
fedissimæ spurcissimiq; conuitii. Adde quot rixas/
quot cedes/quot facinora penitēda/fecerūt hoīes ui
no īflāmati.& bacchi hyrso ꝑcussi. Nā uinū ut li/
bris esdræ testatum est/seducit mentem/& uinolēti Esdra
sumunt gladios:q cum e uino emerserit & surrexe/
rint/nō meminerunt quæ gesserunt:ille Alexander
magnus cuius Paulo ante o frater exemplo gloria/
baris:Non ne clytum charissimum sibi ac fidelissi/
mum inter epulas trāsfodit? Nō ne amicos in temu Clytus ī/
lentia plures interemit? cuius exēplum scriptores n̄ terfectus
ideo referunt ut nos ad ebrietatē inuitēt ꝑut tu opi/ ab alexā/
naris:sed ut ab ebrietate deterreāt:Cogita q̄s clades dro.
ediderit publica ebrietas:hæc gētes bellicosas hosti In temu/
bus tradidit/hæc cōtumacissimos & iugum recusan tiam
tes ī alienum redegit arbitriū:hæc inuictos acie me
ro domuit:Sic Syracusæ ī manum marcelli ditio/
nēq; Romanoꝝ ꝑuenerunt. Sic massagetæ/a ꝑsis ꝓ
fligant᷑ :& uino mersi capiunt᷑. Quod igit᷑ iudi/
ces uitiū fedius ꝓbrosius/deterius /esse pōt? q̄ ebrie
tas? qua sanitas mentis concutit᷑ :ualitudo corpo/

ris profligat̃:p̃rimonia atterrũt̃/fama pulsat̃/quã rixæ/cedes/ĩfãda facinora nec nõ urbiũ excidia sub sequũt̃. Stoicoꝶ dogma:quo callide magis q̃ uere tradit̃ ισατα αμαρτηματα ειναι. id est. peccata

Peccata ĩ paria. paria eẽ:quotidie r̃fellit uita/sensus cõis ĩpugnat uita nr̃a redarguũt:q̃ haud dubie ĩparia & aliud alio maius esse nemo non cernit: hoc etiã cecis liquet ebrietatis labem tanto q̃ scortatus & aleæ esse fediorem/quanto plura preciosioraque sunt illa:quæ per temulentiam amittimus q̃ quæ per aleam scortationẽq; deperdimus. Verũ audi frater quo rem deducamus: sint cætera omnia inter nos paria/uel si ita mauis/sint in nobis duobꝫ flagitiosiora. sit fornicatio/sit alea/uitiositas fedior q̃ temulentia sit tua melior q̃ nostra conditio:uincas tu ex reliquis partibꝰ. Vnum tamẽ nobis concedas. uelis nolis necesse est mentem ebriosi concuti/ingenium obnubilari/sensus omnis fieri lapsabundos & hominẽ exire ex hominis potestate:quo cõcesso uictores sumꝰ: cũ huic uel soli uitio par sit nihil. & nihil secundũ: finge/excogita/cõminiscer̃ qđ lubet nũq̃ tñ ĩpetrabis qn nobis cõstet mẽs & aĩus: quæ ĩ te ebrietas cõcutit atq;

Ebrietas demẽtat. demẽtat:Demẽtia aũt mẽtis et ĩsanitate aĩ gliscẽte hõ hoĩs nomẽ amittit:& nihil fer̃ differt a brutis animantibus:ex quo fit omniũ deterrimus fedissimusq;. Quod autem frater uinũ preconio laudis extulit & ex sententia Asclepiadis uix deoꝶ potentia æ

quari posse pronũciauit Volsellis pũgnat non gla-
dio: cũ neq; nos inuiti iudices bibamus/ neque uinũ
culpem9 sed uinolẽtiã: Scim9 duos eẽ liquores cor
poribↄ hũanis gratissimos ĩtus uini foris olei: scimↄ
nihil uiribↄ cõporis eẽ utilius uĩo si modus adsit: sci
mus uĩo stõachũ ĩcreari/ appetẽtiã ciboꝝ iuitari/ tri-
stitiæ curã hebetari/ algorẽ expelli sõnũ ↄciliari: sed
si modice/ uel potiↄ ĩtra modũ hauriat: fuit ergo sup
uacãea illa ĩ uini laudes excursio qđ nullus ĩfamat:
Veꝝ eniuero ebrietas q̃ đ agit/ ebriusq culpat/ q̃ ex
cusatõe excusabilis fieri põt: q̃ đfẽsiõe đfẽdi: an au-
ctoritate platonis te ipm tutaberĩ: quẽ ueluti temulẽ
tiæ suasorẽ ac magistꝝ citasti: falso: scito.n.bõe fr le
ge platõica ebrietatẽ istã turpissimã: q̃ labefacerĩ & ĩ
miuerĩ hoĩum mẽtes solet: cuius reatũ hodie tu susti-
nes: mĩme laudari: sed liberaliorẽ paulo iucũdiorẽ-
q; uini ĩuitationẽ: q̃ fieret sub qbusdã q̃si magistris
cõuiuioꝝ sobriis: ñ ĩprobari: ĩmo ut scias đcreta pla-
tõica ñ a te starĩ sed a nobis: ĩtellige q̃tope ab illo cul
pet ebrietas. đcẽnit diuĩus phs pueris meꝝ aq̃ potũ:
uĩoq; ĩterdicto uetat ignẽ igne ĩcitari. idẽ iubet spõ-
sũ & spõsã darĩ opã liberis & abstemios eẽ ut ↄcepi9
fiat solidus et qet9/ cũ ebrii tãq̃ mẽtecapti ad genera
tionẽ sint ĩutiles. qppe cũ uerisimile sit ex temulẽtis
fetus tã membris q̃ moribus tortuosos ꝓgenerari.
Quod herculem bibacem Alexandrũ temulentũ
Catonem uino hilarari solitum teq; illorum imita-

Duo liquores:

Sẽtentia platonis.

torem esse gloriabūdūs memorasti.dic qūæso o fra ter placent ne tibi tanti uiri pro archetypo & exēplari quod sequaris? Age dum imitare illos totos. & sicut uitii affectator uideri uis sic imitator esto uirtutū pge p illorū cuncta uestigia:effinge nobis ac redde monstrorum profligatione Herculem/rerū magnitudine Alexandrum.morum sanctitudine Catonem: Tūc in te tam ignoscibilis erit ebrietas q̄ fuit in illis: Tunc nemo tibi negocium facesset: Tunc nobiscum tibi nulla erit controuersia de paterna hereditate:Cedemus ultro bonis:eris tu extra oēm iudicii Aleam sequestratus:Nos duo inter nos disceptabimus .uter ex nobis sit exheres ꝓnunciandus. te in tuto/te in uado salutis collocato . Sed quæ est ista peruersitas improbitas/iniquitas?uelle magnis heroibus uitiositate esse consimilem/uirtutibus uero longe dissimilem?uelle sequi fugienda/fugere sequēda/uelle mala imitari bona nō aspicer̄? placet tibi ī Catone ebrietas? placeat & grauitas/frugalitas/ītegritas/doctrīa/mores/cæteraqꝫ uirtutes oēs.quarū dictus ē norma/auctor/exēplar/Scito tñ magnos illos uiros nō uino ingeniū mētēqꝫ:ut tu:quotidiāis ebrietatibus ingurgitasse .Nec enim in pectoribus magnis ullum eē pōt honestorū turpiūqꝫ cōsortiū. Sed ꝓ fomēto laboꝝ quos dies noctesque exantlabāt sese interdū largioribꝰ poculis inuitasse:Quorū labecula uirtutibꝰ obūbrat̄ .Ad quos cū tu nulla

Imitādæ uirtutes uitiosorū

Laus Catonis.

exparte laudabili aspires/desine illoꝝ exẽplis/tua p
bra fulcire: Quoꝝ uirtutes non assequeris. Desine
illos iactitare qui abste hoc in iudicio noīati faciũt
cãm tuã fediorẽ/turpiorẽ/deteriorẽ/q̃ si nusq̃ noīas/
ses. Demiramur o fr̃ te ĩ hac noīatiõe silẽter preteris
se Tiberiũ Cæsarẽ/cuius utpote maximi Romano/
rũ impatoris exẽplo cã tua roborari potuisset: q pp
nimiã uini auiditatẽ/p Tiberio Claudio Nerõe. Bi
berius Caldius mero uocabat᷑: q pisonẽ urbis Ro/ Biberius
mæ p̃fectũ fecit: qđ biduo cõtinuo duabusq; nocti/ Caldius
bus p potationẽ apđ se ipsum cõtinuasset. Atq exẽ/ Mero.
pla uitiosorũ quãuis illustria magis officiũt uinolẽ/
tiæ reo q̃ patrocinãt᷑. Q đ si iudices in uitiis defen/
dẽdis atq; excusandis ualeat auctoritas pricipũ/nos
quoq; maximi ĩpatores excusant: Nãq; memoriæ
pditũ ẽ Cæsarẽ Augustũ: q uiuus habitus ẽ diuus. August9
quo nihil maius/meli9 ue terris: fuisse aleæ cupidis aleator.
simũ/& diebꝫ festis/pfestisq; lusisse: Claudiũ quo/ Claudius
q; impatorẽ de arte Aleæ librũ cõposuisse cuius stu liber de a
diosissimus adeo fuit: ut solitus sit ẽt ĩ gestatorio lu lea
dere: Meretricarios uero extitisse tã multos: ut So/ Solomõ
lomon Quo nil sapiẽtius/greges cõcubinaꝝ ppe ĩ/ meretrica
numerabiliũ habuisse p lat᷑. ut Cæsarẽ dictatorem/ rius.
oĩum mulierũ uirũ dictitauerit. Sed nobis uitia no
stra diluere exẽplis principalibꝫ nõ ẽ ĩ aĩo. nec libet
ea defensione: quæ haud dubie potẽtissima ẽ/uti: ut
dicamus nihil eẽ ĩ rerũ natura tã necessariũ/tãq; ex/

petibilē q̄ ueneriū cōcubitū:Quo ex terris sublato cūcta animātiū genera citissime d̄ficiāt atq; itermo riāt̄ necesse ē.excedat age dū ut Senecæ uerbis utar reb⁹humanis uenus orbis iacebit sq̄lido turpis situ. Tolle ex cōmertio mortaliū meretricias amatōes cū cta uidebis misceri pturbariq; libidib⁹ icestis. nō iu uat i iudicio corā uobis iudices:Allegar̄ aleā illicem eē uitæ uoluptariæ atq; aio℞ oblectamētū qua ocio si mortales estiuo℞ die℞ æstus torentissimos fallūt: q̄ a cibo a mēsa salubriter utunt̄/cū id horæ ex p̄ce/pto maximo℞ medico℞ oīs aī corpisq; Agitatio sit inutilis:Sed nobis nihil p̄sint hæc admicula iudices Ad cām n̄ram roborādā.imo simpliciter & igenue p̄fitemur nos eē crimiosos/nos uitiosos/sed crmio/siorē/sed uitiosiorē eē fratrē idubitanter asserimus. idq; uidemur argumētis satis p̄babilib⁹ hacten⁹de mōstrasse:Ve℞ ut uobis iudices hoc magis liq̄at:ut feditas tāti uitii fiat manifestior:dēiq; ut scrupulus nullus mētibus u̅ris ihereat/qn uinolētū/fornicario Et lusor̄ fediorē uitiosioreq; iudicetis/libet hoc po/tissimū i loco rhetoricari:Et quoniā aduersarius per exēpla sētētiasq; nobiliū scripto℞ expatiatus ē nos quoq; exēplis nos dictis p̄ho℞ orato℞ ecclesiastico rū/edocēter explicabim⁹ebrietatē fuisse sēp apd̄ pri scos d̄testabilē:p̄scissāq; cōuitiis ab optimis q̄busq; p̄ide ac isigniter p̄niciosā.Erūt hæc n̄ iucūda cogni tu/nec iutilia r̄latu/nec eruditis aurib⁹ asp̄nāda:uos

mõ ut attẽte ꝑterita audiuiſtis ita attẽte ac lubẽtibꝫ
aĩſ reliq̃ auditote: Lacedemõii illi frugaliſſimi. Et ly
curgi legibꝫ bñ iſtituti. cũ ab ebrietate pinde ac re fe
diſſima iuuẽtutẽ abducerẽ uellẽt hũc morẽ obſerua/
bãt/ut ĩfeſtiuitate ſeruos q ilotæ uocãt largo mero ĩ
gurgitatos ĩ cõuiuia iuuenũ ꝺduci iuberẽt: ut illi ſpe
ctãtes ebrioꝝ turpitudinẽ ebrietatẽ ueluti rẽ fedã ac
ꝺformẽ phorreſcerẽt: Plato/Ariſtoteles. Euſebi9/&
maxĩus medicoꝝ galen9/dilaudãt legẽ carthaginẽ/
ſiũ: q̃ dũ militãt & caſtrẽſibꝫ rebꝫ ĩcũbũt uinũ null⁹
guſtarẽ pmittit/ſed oẽſ toto militiæ tẽpe aquã bibũt
Tã q̃ uĩo ad ferẽdũ laborẽ hoĩes remolleſcãt. Cæſar
auctõ ẽ ſueuoſ germãiæ populoſ uinũ ad ſe oĩo ĩpor
tari ñ ſinerẽ/qꝺ ea re ſubneruari corpa arbitrãt: Chere
mon ſtoic9 narrat priſcos egypti ſacerdotes carnibꝫ
& uĩo ſẽp abſtĩuiſſe/ex eo tẽpe quo cepiſſent diuĩo
cultuĩ opari: ut ſẽſus tenuitate forẽt uegetiores. Ioſe
ph⁹/philo/Euſebi9/hierõym9 pdiderũt Eſſeos ĩ iu/
dea abſtemios fuiſſe & ĩuinios: quotidianũq; ieiũiũ
uertiſſe ĩ naturã: apꝺ Romãos atq; oĩ ĩ latio femĩæ
etatẽ abſtemiã egiſſe hoc ẽ uĩo abſtĩuiſſe memorãt.
Qꝺ ſi ulla ĩuenta eẽt uinũ bibẽs/mõte mulctabat/
Vt auctor ẽ Dionyſius ĩ libris antiqtatũ: ex nr̃is quo
q; cellebẽrimi ſcriptoreſ ſcripſerẽ uxorẽ egnatii qꝺ ui
nũ bibiſſet e dolio ĩterfectã fuſte a marito/eũq; cedis
a Romulo abſolutũ: Fabi9 pictor ĩ ãnalibꝫ ſuis tradi
dit mr̃onã qꝺ loculos ĩ qbꝫ erãt claues uĩariæ cellæ

exẽplũ laconicũ.

Ilotæ.

Lex poenorum.

Nullus dum militat vinum gustare

Sueui

Egyptii ſacerdotes ſobrii:

Eſſei inuinii

Feminæ R. abſtemiæ.

resignauisset/a suis inedia mori coactã. Cn. Domitius Iudex mulierẽ dote mulctauit/qđ uinũ bibisset uiro ĩsciẽte. ob hoc ꝓpĩq ut inqt. M. Cato & repetit Tertullianus in Apologetico osculũ feminis dar̃ soliti erãt:ut spiritu indicarent̃ an uinũ olerẽt:& medius fidius usu uini ĩmodico ianua uirtutis claudit̃/uitiis apit̃. Apollonius. Tyaneus:quo nil sanctius nil diuinius ĩter hoĩes:fuit hydropota hoc ẽ aquæ potor uinũ tãq̃ ingenii pestẽ reformidãs. Diuus Hieronymus p̃cipit uirgini Christianæ/ uinum tãq̃ uenenũ eẽ fugiẽdũ:idẽ clericis uĩo ꝓpe ĩterdicit:q scribens ad Nepotianũ nunquã inqt uinũ redoleas:ne audias illud philosophi:hoc nõ ẽ osculũ porrigere sed uinum propinare. M. Tullius inter pleraq; alia ꝓbrosa/quæ pisoni obiectat/id quoq; maximo probro dat/q; uinolẽtus ore fetido teterrimã popinã inhalasset. Quid multa? deus in leuitico ad Arron archiierea hoc ẽ pontificẽ uinũ ĩquit & oẽ qđ inebriar̃ põt nõ bibetis:tu & filii tui qñ intrabitis tabernaculũ testimonii ne moriamini:quin ẽt dei cõsectane9 electiõis uas. & scripturarũ sanctaꝝ armariũ apostolus Paulus uinolẽtiã dãnãs in epistola ad Timotheum p̃cipit episcopũ sobriũ eẽ debeр̃:minimeq; uinolẽtũ:hĩc in decretis canonicis ẽ illud memoratissimũ: Vinolẽtũ sacerdotẽ. & apostolus dãnat & uetus lex ꝓhibet:Sacerdotes q ministrãt ĩ tẽplo dei ꝓhibent̃ uinũ biber̃ & sicerã:ne crapula & ebrietate

osculatio feminaꝝ.

Apollonius hydropota.

Vinũ uenenum.

Arron archiereus.

Pauli p̃ceptum.

Corda eorũ prægrauẽtur: Sicerra aũt hebreo sermo ne oĩs potio nũcupat̃: qua qs iebriari potest: Quicqd inebriat statũ mẽtis euertit. Ante diluuiũ homines erãt sicci sobrii iuinii nullo uini usu nulla cultura uineaꝝ: post diluuiũ ut sacris litteris ꝓditũ ẽ Primus Noe plãtauit uineã bibẽsq; uinũ illico inebriatus est. Itaq; nec uinũ suo pepcit auctori. In pentateucho quoq; legimus Ebrietatẽ icesti causã fuisse: Cũ patrẽ lotopeã filiæ inebriassent: moxq; ex ebrietate ad incestũ cõcubitũ infãdũq; illexissent. Ex illo tẽpore mortales uini feruor / Ex feruore ebrietas ex ebrietate iuerecũdia / icestũ / furor / inuasit: Tũc temulẽtia uariis motibus mẽtes hominũ concutere cepit: Ita ut alii fierẽt Rixosi & furẽtes / alii iocosi & loquaces / alii sõnulẽti / Alii lachrymabũdi / Et. n. uinũ eãdẽ ui habet quã bilis atra uariã scilicet & multiformẽ / sup qua re / nobile est ꝓblema nobilissimi philosophoꝝ Aristotelis. Vnde uidet̃ Oratius flaccus illud mutuat⁹ / O nata mecũ cõsule mãlio / seu tu q̃relas siue geris iocos / seu rixas / & insanos Amores: seu facilẽ pia testa somnũ: diõysi⁹ q uulgo bacchus quẽ ethnici scriptores uini reptorẽ phibẽt: cornutus figuratur / nõ tã ꝙ boues cornigeros iugo copulauerit: Vt Diodorus credidit q̃ qđ ex uini feruore temulẽti ad temeritatẽ ꝓcliuiter erigãtur fiãtq; ĩpetuosi: & q̃si cornupetæ. Tũc paup sumit cornua / Tũc humilitatis oblitus erigit̃ ĩ tumorẽ: Qđ uero bacchũ

Sincerra potio

Ante diluuium abstemii.

Noe inebriatus.

Ebrietas origo incesti.

Vis uini multiformis.

Vinũ ut bilis.

Bacchus cũ Cornibus.

inter deos relatũ & uindemiatorẽ inter ſidera collo/
catũ iactanticulus frater glorioſa predicatiõe narra/
uit/nihil ſane id ad cauſam ipſius fulciendã profi/
cit. Aut ſi cõmenta poetica pro argumẽtis ualent/ua
leat & illud. Quod uenus noſtra Clariſſimum ſibi
in celo ſidus uendicauit: quod uenus inter celicolas
Dominatᷣ cuius natura cuncta generantur ĩ terris:
Quã almã quã diuũ hominũq; uoluptatẽ celeber/
Anachar/ rimi conditores appellant: Ad hæc anacharſis ille:
ſis. qui apud ſocordiſſimos ſcythas ſapiens natus eſt
prodidit uitẽ/uuas tris ferre primã uoluptatis ſecun
Tres uuæ dam ebrietatis/Tertiã contumeliarũ: Eſopus fabu/
in uite. lator conſimile quiddã dixiſſe traditur. Celebre eſt
illud ſapientis uiri: ſiue is eſopus/ſiue anacharſis
Prima. ſiue alius quiſpiã fuerit/dictũ ſuper mẽſam: prima
Cratera inquit Cratera ad ſitĩ pertinet Secunda ad hilarita/
ad ſitim. tem Tertia aduoluptatem/quarta ad inſaniam: ſi
quartũ poculum potores reddit inſanos qd quater
quaterna/qd quater dena/pocula efficient? non ne
ſupra omnem furorẽ/ſupra omnem inſaniam red/
dẽt inſaniſſimos? Atqui conſtat uinolentos homi/
nes quanto plus biberint tanto plus ſitire/Et exbi
bendi conſuetudine augeri auiditatem. Vt merito
hoc genus homines ad perdenda uina geniti eſſe
uideantᷣ. Nouellius mediolanẽſis Tribus congiis
Tricon/ epotis uno ĩpetu tricõgius cognomĩari nõ erubuit:
gius/ gloriã ſcilicet ex uitio fediſſimo captãs/& cũ oẽ ui/

tiũ tãto crimiosius sit quãto maior est ille q peccat/
qua nota: quo ꝓbro uellicãdus proscĩdendusq; est
Bonosus Romanus impator? Quẽ miramur a fra Bonosus
tre ꝑteritũ esse ĩ mentiõe uinolẽtoꝶ: Qui bibit quã Bibosus.
tũ hominũ nemo: De quo Aureliãus dicere solebat
nõ ut uiuat natus est sed ut bibat: q quãtũ bibendo
turpiter ingesserat tantũ meiẽdo turpius egerebat:
q supatus a Probo cũ uitã laq̃o finiẽs se pẽsilẽ fecis
set iocus ĩnotuit. Amphorã pẽdere nõ hominẽ: pro Ampho/
clamat Solomõ luxuriosa res uinũ / & tumultuosa rã pẽdere
ebrietas/ quĩcũq; his ꝺlectat̃ nõ erit sapiẽs: Idẽ iter/ nõ hoĩnẽ
dicit ne simus ĩ cõuiuio potatoꝶ. subrisimus Paulo
ãte iudices audiẽtes fratrẽ incõtinẽtes atque intẽpe
rãtes appellãtẽ eos/ q aphrodisia colũt ĩdulgẽtq; re/
bus ueneriis citãtẽq; Aristotelis testimõiũ. Ex ꝓble
matis: tãq̃ Aristoteles solos ακολαστουσ και ακρα
τεισ. i. intẽperãtes & incõtinẽtes Homines ueneri/ Intẽperã/
os mulierariosq;: appellãdos esse cẽseat. Agedũ reci tes ĩconti
ta q̃so bõe frater totũ Aristotelicũ ꝓblema: uidebis nentes.
te quoq; eodẽ loco habẽdũ eadẽ suggillatiõe notan
dũ. Eisdẽ uocabulis nominãdũ eẽ. Et. n. ut res tota
iudices colliq̃scat scribit ĩclytissimus philosophoꝶ:
qnq; eẽ hoĩnũ sensus: ꝑ quos uoluptas q̃rat̃: oẽmq;
ex his ĩmodicã uoluptatẽ/ turpẽ atq; ĩꝓbã existima/ Voluptas
ri. sed. n. ĩqt q̃ nimia ex gustu & tactu ẽ: ea uoluptas ex gustu
oĩum reꝶ fedissima ẽ: eosq; maxĩe q duabꝫ istis bel/ & tactu
luinis uoluptatibꝫ se ddiderũt ĩcõtinẽtes appellare pẽcuina

ſolemus:tanq̃ in pecudum ferorũq; animalium nu-
mero habeatur quiſquis eſt his ferinis uoluptatibus
deuictus:Cũ ceteræ ex tribus aliis ſenſibus ꝑuenié-
tes hominũ eſſe tantũ ꝓpriæ uideãtur:Hæc ſũt Ari-
ſtotelica.hæc ex prõptuario philoſophico ꝗprópta:
Vbi nõ minus uoluptas guſtatus : qua haud dubie
potus quoq; cõtinet᷑/q̃ uoluptas tactus cõcubituſq;
taxat᷑.q̃ aũt ridiculũ ſit.Id alteri opprobrare qꝺ in te
ſtatí retorqueri poſſit nullus ignorat. Verum ante q̃
digrediamur ab huiuſce fediſſimæ uitioſitatis inſe-
ctatione/ſubiiciemus opera ebrietatis utentes non
noſtris uerbis ſed pliniãis:quæ ĩ ore ĩ pectore oíum
habenda ſunt/dignaq; quæ ubiq; nõ ibi tantũ me-
morentur : ad caſtigandã hãc inexplebilẽ bibendi
auiditatem Audite ergo plinium ĩ temulentiæ uitia
ſic perorãtem. Tũc auidi Matronam oculi licentur
Tunc animi ſecreta proferuntur. Alii teſtamenta
ſua nuncupant. Alii mortifera loquuntur:redituraſ
q; per iugulum uoces non continent:q̃ multis ita in
teremptis . Vulgoq; ueritas iam attributa uino eſt.
interea ut optime cadat ſolem orientem nõ uident/
ac minus diu uiuũt. Hinc pallor & genæ pendu-
læ:oculorum ulcera:Tremulæ manus effundentes
plena uaſa & quæ ſit poena preſens/furiales ſom-
ni & inquies nocturna. premiũq; ſummum ebrie-
tatis libido portentoſa/ac iucundum nefas.poſtera
die ex ore halitus fetidi/ac fere rerum omnium ob-

Verba. Plinii in Ebrietatem.

liuio/morsq; memoriæ:Rapere se ita uitã ꝑdicant cũ priorẽ diem quotidie pdãt:illi uero & uenientẽ. Hæc pliniana ĩ temulentos poratio:hæc castigatio censoria tã seuera tã luculenta/tã uera/quẽ nõ reuocet ab ebrietate ad sobrietatẽ? a meracis potionibus ad dilutissimas aquatissimasque? a uinaria cæna ad prandiũ caninũ? Quis hæc audiẽs: Quis hæc legens nõ repente temulentiã fugiat ac execretᷣ/ pide quasi uitiorꝝ oĩum fedissimã spurcissimã/defamatissimã? Quis iudex ea auctoritate ea sapientia ꝑditus/qua uos estis/non euestigio ꝓnũciet cõtra ebriosum cõtraq; ebrietatem? sed iã tempus est canere receptui:ne dũ uicẽ talionis ĩplodimus: Dũ fraternã taxationẽ retaxamus/dũ mutua flagitii exꝓbratiõe par pari referre studem⁹/ĩmodici atq; ĩmoderati fuisse uideamur. Adnotasse uos iudices iã dudũ credimus aliquãta nos/quæ obiectauerit frater/ irrefutata irrepcussaq; quasi dissimulãter ꝑterisse. Ita ẽ iudices/nec inficias imus. Nã eius tãtũ est/q se ĩpeccabilem & ut græci dicũt αναμαρτητον ostendere uelit: ꝓbra & criminatões oĩs singillatim diluere atq; refellere. Nos uero nostras noxas/nr̃a flagitia neq; inficiamur ut insontes:neq; excusamus ut multi: neq; iactamus ut frater. Fedũ est turpe est ludere & fornicari. Erubescẽdũ nomen est meretricarii et Aleatoris. Crimen utriusq; nr̃m ĩfame/detrimentosũ/ repħensibile esse nõ negamus:atq; etiã ultro ꝓfite/

Prãdium Caninũ.

Epilogus

mur. ſed uitioſitatẽ fraternã noſtræ uitioſitati/nr̃iſ/
q; flagitiis aſſerimus eẽ anteponẽdã. Dixim9 ex e/
brietate nõ ſolũ famã & opes labefactari / qđ ĩ no/
bis potiſſimũ carpſit frater: ſed mentẽ animũ ſẽſus
oẽs cõcuti/mutari/pturbari euidẽtiſſime docuimus
Qua feditate nil fedius: quo uitio nil uitioſius eẽ
aut dici põt. Oſtendimus q̃tas clades exitia funera
mortalibus ebrietaſ intulerit. Catalogo quoq; qua
ſi quodã p exẽpla per auctoritates per dicta nobili/
um conditorum decurrimus indicãtes quemadmo/
dum Temulentia omnibus ſeculis ſupra oẽm uitio
ſitatem dãnata conſciſſa infamata ẽ. Qđ ſupeſt ue
ſtræ prudentiæ ẽ iudices/ueſtræq; grauitatis diligẽ
ter crimina noſtra penſitare: & uelut ĩ librili colloca
ta perpendere: & quem ex nobis tribus turpiorem
fedioremque iudicaueritis/ in illum pronunciare.
Nihil. n. ueremur: qn ſecundũ nos pnuncietis / qn
uobis/q ſapientiſſimi eſtis: idẽ uideat̃ / qđ tot ſcrip/
toribꝫ celeberrimis uiſum eſt. Qđ rões ſuadẽt/exẽ
pla corroborãt: ſenſus cõis affirmat. Itaq; cãm no/
ſtrã iudices fidei ueſtræ prudentiæq; cõmittimus. &
ſi apte cognoſcitis: ſicut pfecto noſtis/ebrietatẽ lon
ge fediorem eſſe atq; uitioſiorem/exhæredate q̃ſu/
mus frẽm: & nos iudicio ur̃o liberate: Sententiis ab
ſoluite: ut hæreditate paterna beneficio ueſtro per/
fruamur. Diximus.

FINIS

Impreſſum Bononiæ a Benedicto Hectoris Di
ligenter & emẽdate Anno Salutis Mileſi
mo undequingenteſimo. Illuſ. Io.
Ben. Reipu. Bononienſis
habenas feliciter
moderã
te.

REGESTum huius operis a. .iiii. b. iiii. c. ii.

Ph. Beroaldo, Bologna 1499.

✱ 20 c.c. N.N., completo

✱ Hain N. 2965. B.M.C. VI, pag. 845.

Pellechet N° 2220.